

سوالات تستی درس نهم تاریخ یازدهم انسانی

۱- موارد مشخص شده در متن زیر به ترتیب از ویژگی های کدام سلسله ها و امرای مسلمان ایرانی در سده های سوم چهارم و پنجم هجری هستند؟
روابط این حکومت با خلافت عباسی همواره خصومت آمیز بود این فرد پیش از حمله به بغداد توسط غلامان شورشی خود کشته شد. امیران این سلسله ایرانی آثار گسترده ای بر ایران و ایرانیان داشتند.
در عصر حکومت این خاندان مراسم عزاداری امام حسین (ع) در عاشورا و جشن عید غدیر خم - باشکوه و عظمت برگزار می شد.

① طاهریان - یعقوب لیث - سامانیان - علویان طبرستان

② صفاریان - مرداویج - علویان طبرستان - آل بویه

③ علویان طبرستان - مرداویج - سامانیان - آل بویه

④ سامانیان - حسن بن زید - آل بویه - طاهریان

۲- کدام گزینه به ترتیب مربوط به عبارت های زیر است؟

«پایه گذار فلسفه مشایی که مورد احترام فیلسوفانی چون ابن رشد نیز بود - وی سهم بسزایی در مطرح کردن زبان فارسی به عنوان زبان علم داشته است - از دانشمندان برجسته عصر طلایی تمدن ایرانی، اسلامی - رئیس مدرسه جندی شاپور - معروف به پدر تاریخ علم»

① ابونصر محمد فارابی - ابوریحان محمد بیرونی - جرج سارتن - ابن سینا - جرجیس بن جبرائیل

② ابوریحان محمد بیرونی - ابونصر محمد فارابی - ابن سینا - جرج سارتن - جرجیس بن جبرائیل

③ ابوعلی سینا - محمد زکریای رازی - ابن رشد - جرجیس بن جبرائیل - ابن سینا

④ ابونصر محمد فارابی - ابوعلی سینا - ابوریحان محمد بیرونی - جرجیس بن جبرائیل - جرج سارتن

سارتن

۷- یعقوب صفاری به قدرت رسید. موفقیت‌های او در سرکوب موجب شد که خلیفه فرمان حکومت را برای وی ارسال نماید.

- ۱) با حکم و فرمان خلیفه‌ی عباسی به قدرت رسید - کفار سیستان - سیستان و خراسان
- ۲) بدون فرمان و بی اجازه‌ی خلیفه‌ی عباسی به قدرت رسید - خوارج و جهاد با کفار مرزهای شرقی - سیستان و کابل و بلخ
- ۳) با اظهار اطاعت ظاهری از خلفای عباسی به قدرت رسید - خوارج و جهاد با کفار مرزهای شرقی - خوزستان و هرات و بلخ
- ۴) بدون فرمان و بی اجازه‌ی خلیفه عباسی به قدرت رسید - شورشیان علویان طبرستان - سیستان و خراسان و کابل

۸- در مورد حکومت عمرو لیث صفاری کدام گزینه صحیح نمی‌باشد؟

- ۱) در زمان عمرو لیث برادر و جانشین یعقوب، دشمنی و درگیری میان صفاریان و خلافت عباسی شدت گرفت.
 - ۲) امیر صفاری نسبت به خلیفه اظهار تبعیت کرد و به نام او خطبه خواند.
 - ۳) عباسیان همچنان نسبت به صفاریان بی اعتماد بودند.
 - ۴) در جنگ میان عمرو با امیر اسماعیل سامانی، خلیفه جانب سامانیان را گرفت.
- ۹- در میزان اثرگذاری سلسله‌های ایرانی، و و نیز امیران سلسله‌های و چون مراتب تأثیر بیشتری داشتند.
- ۱) حسن بن زیاد - امیر اسماعیل سامانی - روادیان - آل‌بویه - مدام با خلافت عباسی در جنگ بودند.
 - ۲) مرداویج زیاری - محمد بن حسن روادی - روادیان - زیاریان - با مردم ایران رابطه و اعتماد بیشتری داشتند. ۳) حسنویه بن حسین کرد - طاهر ذوالیمینین - سامانیان - علویان طبرستان - چون از کارگزاران ایران استفاده می‌کردند.
 - ۴) طاهر ذوالیمینین - یعقوب لیث صفاری - سامانیان - آل‌بویه - بر قلمرو وسیعتری فرمان میراندند.

۱۰- مهم ترین پیامد سیاسی ظهور سلسله های ایرانی، بعد از ورود اسلام به ایران

۱) رشد چشمگیر، کشاورزی تجارت و صنعت در ایران بود.

۲) رواج زبان فارسی دری که در واقع صورت تحول یافته فارسی میانه (پهلوی) بود.

۳) تقویت و گسترش اسلام در سراسر ایران بود.

۴) کاهش و زوال تدریجی سلطه ی سیاسی - نظامی خلفای عباسی بر ایران بود.

۱۱- در ارتباط با پیامدهای اقتصادی دوران سلسله های ایرانی بعد از ورود، اسلام کدام گزینه صحیح

نمی باشد؟

۱) فاصله سده های سوم تا پنجم هجری در دوران حکومت زبیریان، علویان طبرستان و صفاریان فعالیت های اقتصادی از رونق مناسبی برخوردار بود.

۲) در آن زمان کشاورزی، تجارت و صنعت رشد چشمگیری یافت.

۳) شهر و شهرنشینی در قلمرو آل بویه گسترش یافت

۴) بخارا، نیشابور، ری، اصفهان، شیراز و همدان از جمله شهرهای بزرگ و آباد آن عصر بودند.

۱۲- پس از آن که امیران ایرانی قدرت را به دست گرفتند و سلسله های حکومتی مستقلی برپا

کردند روند فروش به اسلام

۱) شتاب بیشتری گرفت و اکثریت مردم ایران در دوره ی آنان به دین اسلام درآمدند.

۲) به شدت کند شد و بیشتر مردم ایران به مخالفت با تغییر دین درآمدند.

۳) به تدریج صورت گرفت و بعضی از مناطق ایران به دین اسلام درآمدند.

۴) وضعیت نامطلوبی یافت و پیروان آیین های مزدکی و مانی شروع به فعالیت کردند.

۱۳- پدر شعر فارسی در زمان می زیست. در اواخر دوره ی شروع به

سرودن کرد.

۱) انوری - طاهریان - حافظ - صفاریان - غزلیات

۲) ابیوردی - صفاریان - سعدی - آل بویه - دیوان

۳) رودکی - آل بویه - مولوی - علویان - مثنوی

۴) رودکی - سامانیان - فردوسی - سامانی - شاهنامه

۱۴- در دوره‌ی سامانیان زبان به‌عنوان زبان علم و دین در کنار زبان قرار گرفت و تاریخ طبری با عنوان و ترجمه‌ی تفسیر طبری بر از آن جمله‌اند.

۱) عربی - فارسی - تاریخ بلعمی - نهج‌البلاغه ۲) فارسی - عربی - تاریخ بلعمی - قرآن

۳) عربی - پهلوی - تاریخ طبری - قرآن ۴) پهلوی - عربی - تاریخ طبری - قرآن

۱۵- در مورد فعالیت‌های فکری و علمی ایرانیان در سده‌های سوم تا پنجم هجری، گزینه‌های صحیح و غلط را مشخص کنید:

الف) در آن دوره دانشمندان بزرگی پا به عرصه نهادند، آثار علمی برجسته‌ای را پدید آوردند و روش‌های علمی تازه‌ای ابداع کردند.

ب) سلسله‌های ایرانی به‌ویژه طاهریان و آل زیار، سهم به‌سزایی در رونق و شکوفایی علمی و فرهنگی عصر خود داشتند.

ج) امیران و وزیران فرهنگ‌پرور این سلسله‌ها، عالمان را مورد حمایت مادی و معنوی قرار دادند.

د) امیران و وزیران این سلسله‌ها شرایطی را فراهم آوردند که اهل علم و اندیشمندان شیعه در امنیت و آسایش کامل فعالیت کنند.

۱) ص. غ. ص. غ. ۲) ص. ص. غ. غ. ۳) غ. غ. ص. ص. ۴) ص. ص. ص. ص. غ

۱۶- در هجری مهم‌ترین مراکز آموزشی بودند و مدرسه‌ی پزشکی که در زمان آغاز به کار کرده بود همچنان تا قرن به فعالیت خود ادامه داد.

۱) قرن اول - مدارس - جندی‌شاپور - هخامنشیان

۲) سده‌های نخستین - مساجد - جندی‌شاپور - ساسانیان سوم هجری

۳) قرن دوم - آموزشکده‌ها - مرو - چهارم هجری

۴) قرن سوم - مساجد - خراسان - پنجم هجری

۱۷- در مورد کتابخانه‌ی صاحب بن عباد کدام گزینه صحیح نمی‌باشد؟

۱) به همت صاحب بن عباد، وزیر ادیب سامانی کتابخانه بزرگی در خراسان شکل گرفت.

۲) تعداد کتاب‌های این کتابخانه را بیشتر از ۱۰۰ هزار جلد نوشته‌اند.

۳) هیچ‌یک از پادشاهان و وزراء کتابخانه‌ای به عظمت کتابخانه‌ی او نداشته‌اند.

۴) پیش از صاحب، فرمانروایان و سیاست‌مداران کتاب‌های خود را در گنجینه‌ای می‌نهادند و به کسی اجازه‌ی استفاده از آن‌ها را نمی‌دادند.

۱۸- محمد بن جریر طبری از عالمان تفسیر متولد و در گذشته صاحب اثر می باشد.

① ۲۲۴. آمل - ۳۱۰ ق بغداد - جامع البیان فی تفسیر القرآن

② ۲۸۰ ری - ۳۵۰ ق مرو - تفسیر تبیان

③ ۱۹۴۳. بخارا - ۲۵۶ ق. سمرقند - کتاب الکافی

④ ۳۰۵ ق - ۳۸۱ ق. نجف - من لا یحضره الفقیه

۱۹- ابونصر محمد بن محمد معروف به فیلسوف بزرگ ایرانی که از خراسان به رفت و سپس در سکونت گزید. فلسفه را که تلفیقی از جهان بینی اسلام و فلسفه ی و بود پایه گذاری کرد.

① ابوعلی سینا - هرات - کابل - مشایی - یونان - روم

② فارابی - بغداد - دمشق - مشایی - ارسطویی - نوافلاطونی

③ ابن رشد - کوفه . - طائف - ارسطویی - اسلامی - ایرانی

④ بیرونی - آذربایجان - مرو - افلاطونی - ایرانی - اسلامی

۲۰- در مورد «ابن مسکویه رازی» کدام گزینه صحیح نمی باشد؟

① ابن مسکویه رازی (۳۲۰ - ۴۲۰ ق) فیلسوف، ادیب، مورخ و منشی دربار سامانیان بود.

② وی در رشته های تاریخ، علم کلام، فلسفه و پزشکی تبحر داشت.

③ وی به کیمیاگری علاقه مند بود.

④ بسیاری از مورخان ابن مسکویه را پیرو مذهب شیعه دانسته اند.

۲۱- ابوریحان محمد بن احمد بیرونی:

الف) متولد و متوفی در چه سالی است و در کدام شهر؟ (ب) در چه علمی تبحر داشته است؟
 ج) به چه زبان‌هایی مسلط بوده است؟ (د) برای تعیین ابزارها و روش‌هایی ابداع کرد.
 ① ۳۴۲ م، ۴۶۰ ق. دمشق - فلسفه، ریاضیات، تاریخ، هندسه - فارسی عربی - علم ریاضیات
 ② ۳۵۲ بخارا، ۴۰۰ همدان - پزشکی، ریاضیات، جغرافیا، نجوم - فارسی، عربی، یونانی - نجوم و ستاره‌شناسی

③ ۳۶۲ خوارزم ۴۴۰ ق. غزنه - ریاضیات، نجوم، گاه‌شماری، جغرافیا، هندشناسی - فارسی عربی
 سانسکریت - طول و عرض جغرافیایی
 ④ ۳۷۰ هرات، ۴۱۰ کابل - فلسفه، پزشکی، گاه‌شماری، تاریخ - فارسی عربی - اندازه‌گیری فاصله میان شهرها

۲۲- کتاب «الابنیه عن حقایق الادویه» اثری است کهن به زبان در علم که توسط پزشک و داروشناس که در سده‌های می‌زیسته است.

① عربی - داروسازی - ابونصر محمد بن محمد فارابی - ایرانی - سوم و چهارم هجری
 ② عربی - پزشکی - ابوریحان محمد بن احمد بیرونی - عرب - دوم و سوم هجری
 ③ فارسی - داروسازی - ابومنصور علی بن موفق هروی - ایرانی - چهارم و پنجم هجری
 ④ فارسی - پزشکی - محمد بن حسن توسی - عرب - اول و دوم هجری
 ۲۳- در مورد «علوم و فنون» ایرانیان مسلمان در سده‌های نخست هجری، صحیح و غلط بودن گزینه‌ها را مشخص کنید:

الف) رشته‌های علمی مانند تاریخ، جغرافیا، ادبیات، فیزیک و شیمی رواج داشته است.
 ب) ایرانیان مسلمان با کمک تجربیات مهاجران عرب، در ساخت ابزارها و ادوات جنگی و حفر قنات مهارت نشان دادند.
 ج) ایرانیان مسلمان به اتکای تجربیات کهن خویش در ایجاد بناهای مختلف مانند مساجد، پل‌ها و سدها مهارت خوبی نشان دادند.
 د) دانش‌ها و مهارت‌های ایرانیان باستان در حوزه هنر و صنایع به شکل‌های مختلف به دوران اسلامی منتقل شد.

① ص. ص. ص. ص. ② ص. غ. ص. غ ③ ص. غ. ص. ص ④ غ. ص. غ. ص

- ۲۴- درباره‌ی توسعه دریانوردی و تجارت دریایی در ایران کدام گزینه صحیح نمیباشد؟
- ① به هنگام سقوط ساسانیان بنادر ایرانی در سواحل خلیج فارس دریای عمان و دریای سرخ آباد و پررونق بودند.
- ② در قرون نخستین هجری در نتیجه گسترش و یک پارچگی جغرافیای جهان اسلام تجارت در مسیرهای زمینی و دریایی توسعه‌ی چشمگیری یافت.
- ③ در فاصله سده‌های اول و نیمه دوم هجری تجارت دریایی خلیج فارس با هندوستان، چین جنوب شرقی آسیا و اروپا گسترش یافت.

④ در این سده‌ها، مراکز شهری در سواحل خلیج فارس رونق یافتند.

- ۲۵- صحیح یا غلط بودن عبارات زیر در کدام گزینه به ترتیب به درستی بیان شده است؟
- الف) رابطه علویان با خلافت عباسی فراز و نشیب زیادی را طی کرد.
- ب) عمرولیث صفاری در بغداد به دستور خلیفه ناجوانمردانه به قتل رسید.
- پ) قلمرو جانشینان مرداوید به طبرستان و گیلان محدود شده بود.
- ت) مهم‌ترین پیامد سیاسی ظهور حکومت‌های ایرانی، کاهش و زوال تدریجی سلطه سیاسی - نظامی خلفای اموی بر ایران بود.

① ص - غ - ص - غ ② غ - ص - غ - غ ③ غ - ص - غ - ص ④ غ - غ - ص - ص

۲۶- کدام گزینه پاسخ پرسش‌های زیر است؟

- الف) دهقانان در سده‌های نخستین هجری، چه نقش مهمی بر عهده داشتند؟
- ب) چه کسانی دو سلسله طاهریان و سامانیان را پایه‌گذاری کردند؟
- پ) کدام سلسله‌ها بدون اجازه و تأیید خلیفه به قدرت رسیدند؟
- ① نقش مؤثر در ترویج اسلام در میان ایرانیان - توده‌های مردم عادی - سامانیان، طاهریان و زیاریان
- ② مشارکت در امور محلی و حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی - دودمان‌های زمین‌دار - صفاریان
- آلبویه و علویان طبرستان
- ③ نقش مؤثر در ترویج اسلام در میان ایرانیان - دودمان‌های زمین‌دار - سامانیان طاهریان و زیاریان
- ④ مشارکت در امور محلی و حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی - توده‌های مردم عادی - صفاریان
- آلبویه و علویان طبرستان

۲۷- فعالیت‌ها و مبارزات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایرانیان در دو قرن نخست هجری، زمینه را برای و در پی آن ایران فراهم آورد و سرآغاز این تغییرات انتصاب به حکومت خراسان از سوی مأمون بود.

- ۱) تشدید جنبش‌های ضد خلافت در ایران - تغییر اوضاع سیاسی - یعقوب لیث صفاری
 ۲) شکل‌گیری سلسله‌های ایرانی - تشدید جنبش‌های ضد خلافت در ایران - طاهر بن حسین
 ۳) شکل‌گیری سلسله‌های ایرانی - تغییر اوضاع سیاسی - طاهر بن حسین
 ۴) تغییر در شیوه اداره قلمرو خلافت - تشدید جنبش‌های ضد خلافت در ایران - یعقوب لیث صفاری

۲۸- به ترتیب صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر در کدام گزینه به‌درستی بیان شده است؟
 الف) یکی از مؤسسان حکومت آل‌بویه (علی) با مشاهده اوضاع نابسامان خلافت، بغداد را تسخیر کرد اما خلافت را از بین نبرد
 ب) در فاصله سده‌های دوم تا پنجم هجری، به‌ویژه در دوران حکومت‌های طاهریان و سامانیان فعالیت‌های اقتصادی از رونق مناسبی برخوردار بود.
 پ) موفقیت‌های یعقوب لیث در سرکوب خوارج و جهاد با کفار مرزهای شرقی، موجب شد که خلیفه فرمان حکومت سیستان، کابل و بلخ را برای وی ارسال کند.
 ت) اظهار اطاعت امیران طاهریان و علویان نسبت به خلافت، به قدرت آنان در نظر عامه مردم مسلمان مقبولیت و مشروعیت می‌بخشید.

۱) ص - ص - غ - ص

۲) غ - ص - ص - غ

۳) غ - غ - ص - غ

۴) ص - غ - غ - ص

۲۹- با توجه به عبارت‌های زیر کدام گزینه صحیح است؟

الف) قرن‌های چهارم تا هفتم، دوران توسعه زبان و ادبیات فارسی و ظهور بزرگ‌ترین نویسندگان و شاعران زبان فارسی است.

ب) در عصر سلجوقیان شعر فارسی به اوج خود رسید و در عصر غزنویان این روند رشد سریع‌تری به خود گرفت. پ) علوم فلسفی در قیاس با علوم دینی، به دلیل حمایت‌های سلاطین و وزیران از جایگاه برتری برخوردار

ت) امام فخر رازی از معروف‌ترین و مهم‌ترین عالمانی بود که دانش آموخته مدارس نظامیه بود.

ث) آخرین نظامیه تا حمله هلاکوخان در سال ۶۵۶ ق به بغداد فعال بود.

۱) الف و ت ۲) الف و ث ۳) ب و ث ۴) پ و الف

۳۰- دانش پزشکی ایران باستان از طریق به دوره اسلامی انتقال یافت و جرج سارتن را بزرگ‌ترین پزشک اسلام و قرون وسطا می‌داند و کتاب تألیف دائره‌المعارف پزشکی نه فقط در ایران بلکه در جهان اسلام و اروپا تا چندین قرن باقی ماند.

۱) مدرسه جندی‌شاپور - ابن‌سینا - شفا - ابن‌سینا

۲) بیت‌الحکمه‌ها - رازی - شفا - فارابی

۳) مدرسه جندی‌شاپور - رازی - قانون - ابوعلی سینا

۴) بیت‌الحکمه‌ها - ابن‌سینا - قانون - فارابی

۳۱- کدام گزینه پاسخ صحیح سؤال‌های زیر است؟

الف) مرکز، شمال، جنوب و غرب ایران قلمرو کدام حکومت از سلسله‌های مسلمان ایرانی بود؟

ب) هرات، زرنگ و مرو تحت سیطره کدام سلسله ایرانی مسلمان بود؟

پ) دامنه قدرت صفاریان در زمان یعقوب لیث شامل چه مناطقی از ایران بود؟

ت) کدام یک از سلسله‌های ایرانی را دودمان‌های زمین‌دار پایه‌گذاری کردند؟

۱) طاهریان - آل‌بویه - شرق غرب و مرکز - علویان طبرستان و سامانیان

۲) زیاریان - طاهریان - غرب شمال و مرکز - روادیان و سامانیان

۳) طاهریان - زیاریان - شرق، شمال و جنوب - سامانیان و صفاریان

۴) زیاریان - طاهریان - شرق جنوب و مرکز - طاهریان و سامانیان

۳۲- کدام گزینه پاسخ صحیح سؤال‌های زیر است؟

الف) در پی چه رویدادی فعالیت‌های علمی و فکری ایرانیان دوجندان شد؟

ب) معتبرترین کتاب حدیث نزد اهل تسنن از آن چه کسی است؟

پ) شیخ توسی و شیخ صدوق در چه زمینه‌هایی از برجسته‌ترین چهره‌های عالمان سده‌های نخستین هجری بوده‌اند؟

ت) کدام علوم به پشتوانه انتقال دانش و مهارت‌های سایر تمدن‌ها باستانی به تمدن اسلامی، پیشرفت خارق‌العاده‌ای کرد؟

ث) در قرون نخستین هجری دریانوردان و بازرگانان ایرانی چگونه فعالیت خود را گسترش دادند؟

۱) در پی بهره‌برداری از تجربیات و نهادهای آموزشی دوران باستان - حس بخاری - فقه حدیث - پزشکی و داروسازی - به اتکای گسترش روابط هندوستان چین و جنوب شرقی آسیا

۲) در پی روی کار آمدن سلسله‌های ایرانی در سده‌های سوم تا پنجم هجری - اسماعیل بخاری - حدیث، تفسیر - فلسفه - به اتکای دانش و تجربیات فراوان

۳) در پی بهره‌برداری از تجربیات و نهادهای آموزشی دوران باستان - اسماعیل نیشابوری - حدیث، تفسیر - کلام - به اتکای گسترش روابط با، چین جنوب شرقی آسیا و حوزه شرق آفریقا

۴) در پی روی کار آمدن سلسله‌های ایرانی در سده‌های سوم تا پنجم هجری - اسماعیل بخاری - تفسیر، حدیث - ریاضیات و نجوم - به اتکای دانش و تجربیات فراوان

۳۳- صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

الف) دهقانان در سده‌های نخستین هجری، در امور محلی مشارکت داشتند و تلاش زیادی برای حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از خود نشان ندادند.

ب) سلسله‌های صفاریان و آل‌بویه بدون اجازه و تأیید خلیفه به قدرت رسیدند.

پ) روابط زیاریان با خلافت عباسی همواره خصومت‌آمیز بود.

ت) برقرار شدن آرامش و امنیت نسبی و استقرار نظام دیوانی منظم و منسجم ازجمله عوامل اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و طاهریان بود.

۱) غ - ص - غ - غ ۲) ص - غ - ص - غ ۳) ص - ص - غ - ص ۴) غ - ص - غ - ص

۳۴- به ترتیب پاسخ صحیح سؤالات زیر در کدام گزینه آمده است؟

- الف) کدام اثر ابن سینا، سهم بسزایی در مطرح کردن زبان فارسی، به عنوان زبان علم داشت؟
 ب) یکی از برجسته ترین دانشمندان عصر طلایی تمدن ایرانی - اسلامی چه کسی است؟
 پ) کدام سلسله های ایرانی سهم بسزایی در رونق و شکوفایی علمی و فرهنگی عصر خود داشتند؟
 ت) چه کسی فلسفه مشایی را که تلفیقی از جهان بینی اسلام و فلسفه ارسطویی و نوافلاطونی بود، پایه گذاری کرد؟

- ۱) شفا - محمد بن جریر طبری - سامانیان و آل بویه - فارابی
 ۲) دانشنامه علایی - ابوعلی سینا - غزنویان و سامانیان - ابوعلی سینا
 ۳) شفا - ابونصر محمد بن محمد - سلجوقیان و سامانیان - ابوعلی سینا
 ۴) دانشنامه علایی - ابوریحان بیرونی - سامانیان و آل بویه - فارابی
 ۳۵- کدام گزینه جدول سلسله های مسلمانان ایرانی در سده های سوم، چهارم و پنجم هجری زیر را کامل می کند؟ (به ترتیب)

آل حسویه	سامانیان	آل بویه	طاهریان	
(ث)	امیر اسماعیل سامانی	(پ)	طاهر ذوالیمینین	مؤسس
(ت)	(ب)	(الف)	خراسان و سیستان	محدوده قلمرو
دژ سرماج در نزدیکی بیستون	بخارا	ری، شیراز و بغداد	مرو و نیشابور	مرکز

- ۱) الف) خراسان و گرگان (ب) سیستان (پ) حسویه بن حسین کرد (ت) گرگان و سیستان (ث) طاهر ذوالیمینین
 ۲) الف) شمال جنوب غرب ایران و عراق (ب) خراسان و ماوراءالنهر (پ) پسران بویه (ت) کردستان و لرستان (ث) حسویه بن حسین کرد
 ۳) الف) طبرستان و گرگان (ب) سیستان (پ) مردآویج (ت) همدان و آذربایجان (ث) حسن کرد
 ۴) الف) شمال، جنوب، مرکز ایران و عراق (ب) خراسان و ماوراءالنهر (پ) حسن بن زید (ت) طبرستان و لرستان (ث) امیر اسماعیل

۳۶- هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به چه سلسله‌ای است؟

(الف) رودکی پدر شعر فارسی مورد حمایت دربار این سلسله بود.

(ب) پس از کشته شدن مؤسس این سلسله جانشینان وی که قلمروشان به گرگان و طبرستان محدود شده بود نسبت به خلیفه‌ی بغداد اظهار اطاعت کردند.

(ج) در عصر این حکومت، مراسم عزاداری امام حسین (ع) در عاشورا و جشن عید غدیر خم باشکوه و عظمت برگزار می‌شد.

(۱) سامانیان - زیاریان - آل‌بویه (۲) غزنویان - علویان طبرستان - سامانیان

(۳) غزنویان - زیاریان - علویان طبرستان (۴) سامانیان - علویان طبرستان - آل‌بویه

۳۷- کدام گزینه درباره‌ی فعالیت‌های علمی «ابن سینا» درست است؟

(۱) فلسفه‌ی مشایی را که تلفیقی از جهان‌بینی اسلام و فلسفه ارسطویی و نوافلاطونی بود، پایه‌گذاری کرد.

(۲) در طول زندگی خود بیش از ۱۰۰ اثر علمی برجا گذاشت که نیمی از آن‌ها در موضوع فلسفه و نیمی در علوم دیگر است.

(۳) دائرةالمعارف پزشکی او با عنوان شفا، تا چندین قرن به عنوان یک منبع و مرجع معتبر پزشکی باقی ماند.

(۴) کتاب دانشنامه‌ی علایی او، از بزرگ‌ترین دائرةالمعارف‌های علمی است که در آن علاوه بر فلسفه به علوم طبیعی و ریاضی نیز پرداخته شده است.

۳۸- کدام عبارات زیر، مربوط به تحولات دوران حکومت سلسله‌ی «آل‌بویه» است؟

(الف) شهر و شهرنشینی در قلمرو این سلسله گسترش یافت.

(ب) امیران و وزیران ایران دوست و فرهنگ‌پرور این سلسله، زحمات فراوانی برای ترویج زبان فارسی کشیدند.

(ج) مراسم عزاداری «امام حسین (ع)» در عاشورا و جشن «عید غدیر خم» باشکوه و عظمت برگزار می‌شد.

(د) کتاب مشهور جغرافیایی «حدود العالم من المشرق الی المغرب» در این دوره نگارش یافت.

(۱) الف - ج (۲) ب - د (۳) ب - ج (۴) الف - د

۳۹- صحیح یا غلط بودن هر یک از عبارات زیر در کدام گزینه به ترتیب به درستی مشخص شده است؟

الف) قلمرو زیاریان در دوران کوتاه حکومت مرداویج شامل مناطق وسیعی از مرکز، شمال، جنوب و غرب ایران می شد.

ب) تشدید جنبش های ضد خلافت در ایران، امین را متوجه این نکته کرد که تغییری در شیوه اداره قلمرو خلافت ایجاد کند.

ت) پایتخت حکومت آل بویه ری، شیراز و بغداد بود.

ث) فعالیت ها و مبارزات سیاسی، اجتماعی و فرهنگی ایرانیان در دو قرن نخست هجری، زمینه را برای شکل گیری سلسله های ایرانی در سده های سوم و چهارم هجری فراهم آورد.

۱) ص - غ - ص - غ - غ - ص - ص

۲) ص - غ - غ - ص - ص - ص - غ

۴۰- به ترتیب موارد مرتبط با هر یک از عبارت های زیر در کدام گزینه به درستی آمده است؟

الف) این گروه در سده های نخستین هجری علاوه بر مشارکت در امور محلی، نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دوره باستان به دوره اسلامی ایفا کردند.

ب) این گروه نقش مؤثری در ترویج اسلام در میان ایرانیان به ویژه ساکنان طبرستان، دیلم و گیلان داشتند.

پ) بنیان گذار این سلسله بدون اجازه و تأیید خلیفه قدرت را به دست گرفت.

ت) محدوده قلمرو این سلسله مسلمان ایرانی آذربایجان بود.

۱) دهقانان - سادات علوی - صفاریان - روادیان

۲) عیاران - دهقانان - طاهریان - زیاریان

۳) عیاران - دهقانان - زیاریان - صفاریان

۴) دهقانان - سادات علوی - علویان طبرستان - آل حسنویه

۴۱- به ترتیب هر یک از جملات زیر مربوط به کدام حکومت ایرانی در سده‌های سوم تا پنجم است؟

- جهاد با کفار مرزهای شرقی و سرکوب خوارج رضایت خلیفه را تا جایی جلب کرد که فرمان حکومت بلخ را نیز به ایشان داد.

- بیشتر دوران حکومت آن‌ها به کشمکش و جنگ با سپاهیان خلیفه گذشت و روابط ایشان با خلافت عباسی همواره خصومت‌آمیز بود.

- یکی از فرمانروایان این سلسله بغداد را تصرف کرد اما خلافت را از بین نبرد و تا بیش از یک قرن عزل و نصب خلیفه به خواست ایشان بود.

- غلامان وی او را کشتند و پس از او جانشینانش از خلیفه بغداد اطاعت نمودند.

۱) آل‌بویه - علویان طبرستان - صفاریان - زیاریان

۲) علویان طبرستان - صفاریان - زیاریان - آل‌بویه

۳) صفاریان - علویان طبرستان - آل‌بویه - زیاریان

۴) زیاریان - صفاریان - آل‌بویه - علویان طبرستان

۴۲- به ترتیب پاسخ صحیح هر یک از پرسش‌های زیر در کدام گزینه به درستی ذکر شده است؟

الف) امرای طاهری و سامانی با کدام دشمنان خلافت سر جنگ داشتند؟

ب) اطاعت امیران طاهری و سامانی از خلیفه چه امتیازی به آنان می‌بخشید؟

ج) حاکمان طاهری و سامانی در اداره قلمرو خود چه وضعیتی داشتند؟

۱) الف) علویان طبرستان و خواج در طبرستان ب) مقبولیت و مشروعیت در نظر عامه مردم مسلمان ج) تحت امر خلیفه بودند.

۲) الف) علویان طبرستان و خواج در سیستان ب) مقبولیت و مشروعیت در نظر عامه مردم مسلمان ج) دارای استقلال کامل بودند.

۳) الف) علویان سیستان و خوارج در طبرستان ب) حمایت نظامی و سیاسی ج) تحت امر خلیفه بودند.

۴) الف) خوارج سیستان و علویان در طبرستان ب) حمایت نظامی و سیاسی ج) دارای استقلال کامل بودند.

۴۳- صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر در کدام گزینه به ترتیب، آمده است؟

الف) فارابی نخستین بار در دانشنامه علایی یک دوره فلسفه را به زبان فارسی تألیف کرد.
ب) دائرةالمعارف پزشکی ابن سینا به نام شفا، در اروپا تا چندین قرن به‌عنوان مرجع معتبر پزشکی باقی ماند.

پ) جرجیس بن جبرائیل رئیس مدرسه جندی‌شاپور و پزشک پراوازه ایرانی به بغداد رفت.
ت) جرج سارتن پدر تاریخ علم، رازی را بزرگ‌ترین پزشک اسلام و قرون وسطا شمرده است.

۱) غ - ص - ص - غ	۲) غ - غ - ص - غ	۳) ص - ص - ص - غ	۴) ص - ص - ص - غ
			ص

۴۴- کدام گزینه نادرست است؟

۱) فردوسی پس از سقوط سلسله آل زیار، شاهنامه را به سلطان محمود غزنوی تقدیم کرد.
۲) نخستین کتاب جغرافیایی به زبان فارسی با عنوان حدود العالم من المشرق الی المغرب در دوره سامانیان
۳) نگارش یافت. مدرسه پزشکی جندی‌شاپور در زمان ساسانیان آغاز به کارکرد و تا قرن سوم هجری به فعالیت خود ادامه داد.
۴) در دوره سامانیان، زبان فارسی به‌عنوان زبان علم و دین در کنار زبان عربی قرار گرفت و چندین اثر علمی و دینی به زبان فارسی تألیف و یا ترجمه شد.

۴۵- کدام گزینه به ترتیب پاسخ صحیح سؤال‌های زیر می‌باشد؟

الف) دانش پزشکی ایران باستان از چه طریقی به دوره اسلامی انتقال یافت؟
ب) جرج سارتن، پدر تاریخ علم چه کسی را بزرگ‌ترین پزشک اسلام و قرون وسطا شمرده است؟
ج) دائرةالمعارف پزشکی ابن سینا چه نام دارد؟

۱) مدرسه جندی‌شاپور - جرجیس بن جبرائیل - قانون

۲) پزشکان تربیت یافته در ایران - زکریای رازی - شفا

۳) مدرسه جندی‌شاپور - زکریای رازی - قانون

۴) پزشکان تربیت یافته در ایران - جرجیس بن جبرائیل - شفا

۴۶- چه رویدادی، مأمون را متوجه این نکته کرد که باید تغییری در شیوه اداره قلمرو خلافت ایجاد

کند و کدام سلسله‌های ایرانی ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی داشتند؟

۱) روی کار آمدن دولت فاطمیان در مصر - صفاریان و آل‌بویه

۲) تشدید جنبش‌های ضد خلافت در ایران - طاهریان و سامانیان

۳) روی کار آمدن دولت فاطمیان در مصر - طاهریان و سامانیان

۴) تشدید جنبش‌های ضد خلافت در ایران - صفاریان و آل‌بویه

۴۷- پس از کدام رویداد روابط یعقوب لیث صفاری و خلیفه عباسی به خصومت گرایید و روابط

کدام سلسله ایرانی با خلافت عباسی با روابط سایر سلسله‌های ایرانی با عباسیان تفاوت داشت؟

۱) حمله یعقوب به نیشابور و از میان برداشتن حکومت طاهریان - آل‌بویه

۲) لشکرکشی ناموفق امیر صفاری به بغداد - علویان طبرستان

۳) لشکرکشی ناموفق امیر صفاری به بغداد - زیاریان

۴) حمله یعقوب به نیشابور و از میان برداشتن حکومت طاهریان - سامانیان

۴۸- به ترتیب هر یک از موارد زیر مرتبط با کدام شخصیت یا حکومت‌های تاریخی است؟

الف) او فعالیت اجتماعی و سیاسی خود را با شرکت در گروه عیاران و جوانمردان سیستان و جنگ علیه خوارج آنجا آغاز کرد.

ب) نقش مؤثری در ترویج اسلام در میان ایرانیان به‌ویژه ساکنان طبرستان، دیلم و گیلان داشتند.

ج) در سده‌های نخستین هجری، علاوه بر مشارکت در امور محلی، نقش مهمی در حفظ و انتقال فرهنگ ایرانی از دوره باستان به دوره اسلامی ایفا کردند.

د) قدرت صفاریان در زمان او به مناطق وسیعی از شرق، جنوب و مرکز ایران می‌رسید.

۱) یعقوب لیث صفاری - سادات علوی - دهقانان - عمرولیث صفاری

۲) عمرولیث صفاری - سادات علوی - زیاریان - یعقوب لیث صفاری

۳) عمرولیث صفاری - آل حسنویه - دهقانان - یعقوب لیث صفاری

۴) یعقوب لیث صفاری - آل حسنویه - زیاریان - عمرولیث صفاری

۴۹- به ترتیب کدام گزینه پاسخ صحیح هر یک از موارد زیر است؟

(الف) بنیان‌گذاران کدام سلسله‌های ایرانی بدون اجازه و تأیید خلیفه توانستند قدرت را به دست بگیرند؟

(ب) رابطه کدام حکومت با عباسیان فراز و نشیب‌های زیادی را طی کرد؟

(ج) چه کسی خیال حمله به بغداد و نابودی خلافت عباسی در سر می‌پروراند اما پیش از اقدام به این کار، توسط غلامان شورشی خود کشته شد؟

(۱) زیاریان، زیاریان، مردآویج (۷) آل‌بویه، صفاریان، حسن بن زید

(۳) صفاریان، صفاریان، مردآویج (۴) سامانیان، زیاریان، حسن بن زید

۵۰- به ترتیب صحیح یا غلط بودن هر یک از عبارتهای زیر در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

(الف) بند امیر از آثار دوره‌ی عضدالدوله فرمانروای آل‌بویه در مرو دشت فارس قرار دارد.

(ب) نخستین سلسله‌ی مسلمان ایرانی در خراسان شکل گرفت.

(ج) در دوره ساسانیان زبان فارسی به عنوان زبان علم و دین در کنار زبان عربی قرار گرفت و چندین اثر علمی و دینی به زبان فارسی تألیف و یا ترجمه شد.

(د) نخستین آثار مستقل پزشکی عصر اسلامی به دست استادان مدرسه جندی‌شاپور نوشته شد که در زمان سامانیان آغاز به کار کرده بود و همچنان تا قرن سوم هجری به فعالیت خود ادامه می‌داد.

(۱) غلط، صحیح، غلط، صحیح (۷) صحیح، غلط، صحیح، غلط

(۳) صحیح، صحیح، غلط، غلط (۴) صحیح، صحیح، غلط، صحیح

۵۱- به ترتیب هر یک از موارد زیر مرتبط با کدام کتاب ابن‌سینا است؟

(الف) در این اثر برای نخستین بار یک دوره فلسفه را به زبان فارسی تألیف کرد.

(ب) در این کتاب علاوه بر فلسفه، به علوم طبیعی و ریاضی نیز پرداخته شده است.

(ج) این کتاب نه فقط در ایران و جهان اسلام، که در اروپا نیز تا چندین قرن به عنوان یک منبع و مرجع معتبر پزشکی باقی ماند.

(د) این اثر سهم بسزایی در مطرح کردن زبان فارسی به عنوان زبان علم داشت.

(۱) دانشنامه علایی، قانون، شفا، قانون (۷) قانون، شفا، قانون، دانشنامه علایی

(۳) قانون، دانشنامه علایی، شفا، شفا (۴) دانشنامه علایی، شفا، قانون، دانشنامه علایی

۵۲- چند مورد از موارد زیر نادرست است؟

- الف) جرج سارتن «پدر تاریخ علم» زکریای رازی صاحب کتاب الجدری و الحصبه را بزرگ‌ترین پزشک اسلام و قرون وسطا برشمرده است.
- ب) ابن سینا برجسته‌ترین فیلسوف ایران و جهان اسلام بود که فلسفه مشایی را که تلفیقی از جهان‌بینی اسلامی و فلسفه ارسطویی و نوافلاطونی بود، پایه‌گذاری کرد.
- ج) در سده‌های نخستین هجری، مساجد مهم‌ترین مراکز آموزشی بودند و به تدریج مدرسه‌هایی هم در شهرهای بزرگ به وجود آمد.
- د) کتاب الکافی در رابطه با علم تفسیر است که توسط محمد بن یعقوب کلینی نگاشته شده است.
- ه) در عصر سامانیان زبان و ادب فارسی اوج گرفت. رودکی (پدر شعر فارسی) در این زمان می‌زیست و مورد حمایت دربار سامانی بود.
- و) هنگام سقوط ساسانیان، بنادر ایرانی در سواحل خلیج فارس دریای عمان و دریای سرخ آباد و پررونق بودند.
- ۱) دو ۲) یک ۳) صفر ۴) سه

۵۳- کدام گزینه به ترتیب پاسخ صحیح هر یک از موارد زیر است؟

- الف) دانش پزشکی ایران باستان از چه طریقی به دوره اسلامی انتقال یافت؟
- ب) پایتخت طاهریان کدام شهر بود؟
- ج) چه عاملی موجب شد تا خلیفه فرمان حکومت سیستان، کابل و بلخ را برای یعقوب صفاری بفرستد؟
- ۱) مدرسه جندی‌شاپور، نیشابور، موفقیت‌های او در سرکوب خوارج
- ۲) مدرسه شیخ لطف‌الله، بخارا، جهاد با کفار مرزهای شرقی
- ۳) مدرسه شیخ لطف‌الله، بخارا، لشکرکشی به بغداد
- ۴) مدرسه جندی‌شاپور، مرو، حمله به نیشابور

۵۴- کدام یک از گزاره‌های زیر در ارتباط با حکومت‌های طاهریان و سامانیان صحیح نمی‌باشد؟

- ۱) حاکمان طاهری و سامانی در اداره امور قلمرو خود استقلال کامل داشتند.
- ۲) در دوران این حکومت‌ها، فعالیت‌های اقتصادی از رونق مناسبی برخوردار بود.
- ۳) روابط امیران این دو سلسله، با خلافت عباسی همواره خصومت‌آمیز بود.
- ۴) این دو حکومت، ریشه در خاندان‌های کهن دهقانی منطقه خراسان داشتند.

۵۵- کدام موارد درباره مقایسه دو حکومت علویان طبرستان و فاطمیان مصر، درست است؟

الف) علویان زودتر از فاطمیان موفق به تشکیل حکومت شدند.

ب) هر دو، عباسیان را به رسمیت نمی شناختند و خلافت را حق خود می دانستند.

ج) عباسیان نسبت علوی هر دو را انکار می کردند.

د) هر دو، مستقیماً توسط نیروهای خلافت عباسی مورد حمله نظامی قرار گرفتند.

۱) ب و ج ۲) ج و د ۳) الف و ب ۴) الف و د

۵۶- سلسله های زیاریان و سامانیان هر یک چگونه به قدرت رسیدند؟ انتقال قدرت در کدام

سلسله ای ایرانی بافرمان و تأیید خلیفه صورت می گرفت؟

۱) بافرمان، خلیفه بدون فرمان خلیفه - صفاریان

۲) بدون فرمان، خلیفه بافرمان خلیفه - صفاریان

۳) بافرمان خلیفه بدون فرمان خلیفه - طاهریان

۴) بدون فرمان، خلیفه بافرمان خلیفه - طاهریان

۵۷- در کدام گزینه درست و نادرست بودن عبارات زیر به درستی بیان شده است؟

- مهم ترین پیامد سیاسی ظهور حکومت های ایرانی، رقابت و ستیز این سلسله ها با یکدیگر بود.
- فاصله سده های سوم تا چهارم هجری به ویژه در دوران حکومت های طاهریان، سامانیان و آل بویه فعالیت های اقتصادی از رونق مناسبی برخوردار بود.
- قرار گرفتن زمام کارها به دست امیران و وزیران باتدبیر و علاقه مند به عمران و آبادانی از جمله عوامل رونق اقتصادی و رشد شهرنشینی در زمان سامانیان و آل بویه بود.
- امیران سلسله های علویان طبرستان و آل بویه پیرو مذهب تشیع بودند و به تقویت و گسترش این مذهب در ایران کمک کردند.

۱) غلط - صحیح - غلط - غلط

۲) صحیح - غلط - غلط - غلط

۳) غلط - غلط - صحیح - صحیح

۴) غلط - غلط - غلط - صحیح

۵۸- به ترتیب هر یک از عبارت‌های زیر با کدام حکومت مرتبط است؟

الف) حکومت خراسان در این خاندان موروثی شده بود.

ب) این سلسله ریشه در خاندان‌های کهن منطقه ماوراءالنهر و خراسان داشت.

ج) بنیان‌گذاران این سلسله بدون اجازه و تأیید خلیفه عباسی قدرت را به دست گرفتند.

د) حاکمان این سلسله عباسیان را غاصب خلافت می‌شمردند.

۱) طاهریان - سامانیان - زیاریان - علویان طبرستان

۲) سامانیان - صفاریان - طاهریان - آل‌بویه

۳) طاهریان - سامانیان - صفاریان - زیاریان

۴) صفاریان - زیاریان - سامانیان - علویان طبرستان

۵۹- ویژگی‌های مشترک سلسله‌های طاهریان و ساسانیان در کدام گزینه، به‌درستی آمده است؟

۱) روابط همواره خصومت‌آمیز با خلافت عباسی - تصمیم‌گیری درباره‌ی مسائل بااراده خود -

سرستیز داشتن با دشمنان خلافت

۲) استقلال کامل در اداره قلمرو خود - تلقی عباسیان به‌عنوان غاصب خلافت - روابط خصمانه با

دستگاه خلافت

۳) پایه‌گذاری توسط دودمان‌های زمین‌دار و خاندان‌های کهن دهقانی - به حکومت رسیدن

بنیان‌گذاران بافرمان خلیفه عباسی - اظهار اطاعت ظاهری نسبت به خلفا

۴) عدم مشروعیت و مقبولیت نزد عامه مردم - رابطه پرفرازونشیب با دستگاه خلافت - نگره‌داشتن

حرمت و شأن

خلافت

WWW.20SHOO.IR

۶۰- کدام گزینه به ترتیب دربارهی تقدم و تأخر زمانی رویدادهای زیر درست است؟

الف) تألیف دانشنامه علایی و مطرح شدن زبان فارسی به عنوان زبان علم

ب) پایه گذاری مکتب فلسفی تلفیقی از اسلام و فلسفه ارسطویی و نوافلاطونی

پ) رفتن رئیس مدرسه جندی شاپور به بغداد

ت) تدریس فقه شافعی در مدارس خاص

۱) مورد «ب» پیش از «الف» و پس از «پ» اتفاق افتاده است.

۲) مورد «ت» پیش از «ب» و پس از «الف» رخ داده است.

۳) مورد «پ» پیش از «ت» و پس از «ب» اتفاق افتاده است.

۴) مورد «الف» پیش از «پ» و پس از «ت» رخ داده است.

WWW.20SHOO.IR